

Twintigjarige Josie 139 produceerde dankzij intelligentie en uernet al bijna 187.000 kilo melk

Oud worden door slim te zijn

Tot zes weken geleden handhaafde de twintig jaar oude Josie 139 zich met verve in de 85-koppige veestapel van Jeroen en Claudia Groot. De intelligente Sunny Boydochter heeft het Nederlands productierecord van levende koeien in handen.

tekst Florus Pellikaan

De koe met het uernet. Zo staat Josie 139 van Jeroen en Claudia Groot uit Aarlanderveen bekend onder bezoekers die het bedrijf regelmatig bezoeken. De inmiddels twintigjarige Sunny Boydochter heeft meer dan de helft van haar productieve leven de bescherming van een uernet gehad. 'Ik kan me Josie niet anders herinneren dan dat ze een diepe uier heeft, maar het heeft haar nooit geschaad. Door de combinatie van de diepe uier met de korte poten zitten haar klauwen erg dicht bij de spenen. Hierdoor had ze als enige echt een uernet nodig. Een spen is tenslotte net zoveel waard

als de hele koe', vertelt Jeroen Groot. Om Josie voor te stellen moet hij sinds zes weken naar het zandhok, omdat hij het risico op ongelukken vanwege een kleine klauwaandoening in de ligboxenstal te groot vond. 'Maar tot die tijd heeft ze altijd in het koppel gelopen. Ze was ondanks haar leeftijd de baas in de stal en maakte haar eigen ligbox soms hardhandig vrij', omschrijft Jeroen Groot het karakter van de Sunny Boydochter. Lang heeft Josie, die op de boerderij in Aarlanderveen geboren en getogen is, in de anonimiteit haar werk gedaan. 'Van haar jonge jaren weten we eigenlijk niets

meer, alleen dat ze altijd goed melk heeft geproduceerd. Pas vanaf een jaar of acht begon ze op te vallen met 305 dagenlijsten van meer dan 13.000 kilo melk.' Vanaf dat moment verbrak ze op het bedrijf ook pijlsnel productierecords en werd ze langzaam de favoriet van de 85-koppige veestapel. Ze maakte als eerste koe de 100.000 kilo melk vol in 2003 en passeerde drie jaar later de grens van 10.000 kilo vet en eiwit. Sinds kort is ze daarnaast de hoogste nog levende koe in Nederland voor kilogrammen melk. De huidige productieteller staat op 186.949 kilo melk met 4,01% vet en 3,18% eiwit. 'Ze moet nog drieduizend liter voor het absolute Nederlandse record, maar voorlopig is ze de hoogste nog levende koe in Europa. En dat is natuurlijk wel heel bijzonder om die koe op stal te hebben.'

Oude bloedvoering

Dagelijks passeert Josie, die al ruim 600 dagen aan de melk is, nog drie keer de melkstal, goed voor een totale melkgift van 20 liter. 'Eerder in deze lactatie heeft ze haar vrucht verworpen en dan valt opnieuw drachtig worden erg tegen. Maar ik ga door met insemineren tot ze drachtig is of dood gaat', vertelt Jeroen Groot strijdlustig.

Josie laat zich omschrijven als een gemiddeld ontwikkelde koe met een harde bovenbouw en vitaal beenwerk. Met name de brede voorhand en de korte kop met brede bek vallen op. 'Daarin zie je dat ze een oude bloedvoering heeft', verwijst Groot naar de afstamming met achtereenvolgens Sunny Boy, Edler 2 en

Blitsaerd Sindy. 'De familie kenmerkt zich door hoge levensproducties, maar vooral ook door lange generatie-intervallen. Vaak was binnen de Josiefamilie het laatste kalf het beste.'

Gevraagd naar het geheim waardoor Josie zo oud is geworden, blijft het bij Jeroen Groot even stil. 'Ik denk dat het vooral haar intelligentie is. De koe is gewoon ontzettend slim en staat nooit op de verkeerde plek. Voor intelligentie zouden ze echt een getal op de stierenkaart moeten maken, want daar worden koeien oud mee.' Groot heeft een sprekend voorbeeld paraat waaruit Josie's intelligentie blijkt. 'Normaliter komt ze altijd als laatste in de melkstal, maar is er een koe tochtig, dan staat ze direct in het eerste rijtje om zo snel mogelijk van die tochtige koe in de wachtruimte af te zijn.'

Weinig pech

Dat een goede melkkoe zeker niet altijd een goede fokkoe is, bewijst Josie ook. 'Ze heeft zestien keer gekalfd en tien vaarskalveren gebracht. Een Addison- en een Jaguardochter waren best goede koeien en nu melken we nog een redelijke Fabianvaars van haar. Maar de andere zeven dochters waren niet best en gaven in veel gevallen te weinig.' Totdat Josie zes weken geleden naar het zandhok verhuisde, heeft ze nooit een voorkeursbehandeling gehad. 'We hebben netjes op de koe gepast, maar dat doen we op alle koeien. De factor koe is in dit verhaal groter dan de factor boer', stelt Jeroen Groot. 'Daarnaast weet ik ook geen situatie waarin de koe echt mazzel heeft gehad en voor veel oude koeien geldt dat wel. De koe heeft dus niet veel geluk, maar vooral weinig pech gehad en dat heeft met haar intelligentie te maken.'

► Kijk voor een video op www.veeteelt.nl

Jelmar Lautenbach, vleesveehouder te Menaldum:

'Het klinkt raar, maar wil je een ras als het Fries-Hollandse in stand houden, dan moet je het ook eten.' (LC)

Folkert Sijbrandij, melkveehouder te Hidaard:

'Ik heb plezier in de fokkerij. Het is de jus op de aardappelen, maar ook een creatief proces. Kijken naar je vee en dan ook eens van een andere kant bezien. Het bouwen aan de optimale koe.' (Bo)

Eef Verwooy, melkveehouder te 't Goy:

'Marianne Thieme snapt er in de praktijk geen bal van. Als een koe voortdurend loopt te herkauwen, moet je als partijleider van de Partij voor de dieren weten dat het dier zich op zijn gemak voelt. Als ze echt zo ondeskundig is, nodig ik haar van harte uit om een dagje op de boerderij mee te lopen.' (Vp)

Henk Hogeveen, universitair hoofddocent diergezondheid WUR:

'Het is een misvatting dat de productie op robotbedrijven fors stijgt. Rekening houdend met de jaarlijkse stijging die ook zonder robot zou worden gerealiseerd, neemt de productie per koe met 2 procent toe en niet met 10 procent, zoals soms wordt gesuggereerd.' (Bo)

Chistianne Brusckke, veterinaire ambtenaar ministerie EL&I:

'Ik zie liever ook geen koeien uit Boekarest in Nederland.

Het is vervelend dat wij geen veterinaire maatregelen aan het buitenland kunnen opleggen, maar dat is geen reden om ook binnen Nederland geen maatregelen te nemen.' (Bv)

Hans Huijbers, voorzitter van de ZLTO:

'Laten we eerlijk zijn. Grote stallen volgens de definitie van Bleker zijn er tien in Nederland. Meer niet. Moeten we daar wetgeving voor optuigen?' (NO)

Cees 't Hart, directievoorzitter Friesland-Campina:

'Ik beseft het bij mijn aantreden eind 2007 niet meteen, maar dit bedrijf heeft een enorme potentie. We maken gezonde producten en zijn sympathiek. Een koe in de wei is een mooie propositie.' (Ev)

Janneke Vreugdenhil, culinair journaliste:

'Een tegenstrijdige uitslag van een LEI-onderzoek laat zien dat de consumptie van vlees zo langzamerhand een taboe wordt. Zoals we gewend zijn een klein beetje te jikken over hoeveel we roken (meer dan we zeggen), hoeveel we drinken (meer dan we zeggen) en over hoeveel seks we hebben (minder dan we zeggen), jikken we nu ook over hoeveel vlees we eten.' (NRC)

Charles d'Ancona, zelfstandig adviseur:

'We doen net alsof weidgang het meest diervriendelijke is voor de koe. De discussie is veel moeilijker dan de uit hun heup schietende politici nu doen. Op een zomerse dag met 25 graden

heeft een koe die 9000 liter of meer geeft, buiten niets te zoeken. Alleen daarvoor drinkt ze al 100 liter water.' (Vp)

Anton Stokman, melkveehouder te Koudum:

'Alles wat goed is voor de koe, is goed voor de boer.' (NRC)

Bert de Jong, adjunct-hoofdredacteur Leeuwarder Courant:

'Zolang wereldwijd de consumptie kiloknallers en goedkope zuivel wil, zal de tendens naar agrarische industrialisatie niet stoppen. En als het in Nederland niet kan, dan gebeurt het in het buitenland.' (LC)

Petra Beerda, boerin te IJlst:

'Vlees is een onlosmakelijk nevenproduct van een fokkerij. Als het vlees van de Friese roodbonten niet gegeten wordt, zal het ras nooit levensvatbaar worden. Er moet vraag naar een product zijn, anders hoef je het niet aan te bieden.' (Bl)

Piet Kaatee, melkveehouder te Heilo:

'Blaarkoppen hebben een gunstige melkvetsamenstelling, wat in de toekomst mogelijk interessant wordt.' (Mm)

Nonja Remijn, coördinator Stichting Zeldzame huisdierrassen:

'Is de hamburger van een lakenvelde lekkerder dan van een modern rund? Dat durf ik niet te beloven. Maar de verhalen over deze dieren geven het vlees zeker meer smaak. Wij zeggen: Red een zeldzaam ras, eet 't op.' (dV)

Josie 139 (v. Sunny Boy) is met 186.949 kilo melk de hoogste nog levende koe voor melkproductie

Bronnen: Leeuwarder Courant (LC), Boerderij (Bo), Veldpost (Vp), Boerderij vandaag (Bv), Nieuwe Oogst (NO), Elsevier (Ev), NRC Handelsblad (NRC), Buitenleven (Bl), Melkveemagazine (Mm) en de Volkskrant (dV)